

HOAX

Co je hoax?

Anglické slovo hoax můžeme přeložit jako:

- poplašná zpráva,
- smyšlená zpráva,
- mystifikace,
- výmysl,
- novinářská kachna,
- podvod,
- žert nebo kanadský žertík apod.

Čím hoax škodí

- Vyvolává paniku a strach.
- Nabízí nebezpečné rady.
- Poškozuje důvěryhodnost šířitele.
- Poškozuje konkrétní firmy (např. Coca Cola, Microsoft, Nestlé, Mentos apod.).
- Obtěžuje příjemce, zaplavuje e-mailové schránky, zatěžuje linky a servery.
- Vyzrazuje důvěrné informace.
- Umožňuje podvodně získávat peníze (v některých případech).

Co pomáhá šíření hoaxu

- Nekritický příjem informací.
- Věrohodnost opřená o „vědecká fakta“ nebo podpořená fotografiemi.
- Výhrůžky a sliby obsažené v hoaxu.
- Dobrý úmysl (soucit, snaha pomoci či chránit apod.).
- Mateřský jazyk.

Hoax se šíří především prostřednictvím e-mailu a ICQ.

Druhy hoaxu

A. Poplašné zprávy

Zpráva manipuluje s informacemi a snaží se uživatele přimět hlavně k dalšímu šíření (např. „Pozor ICQ vir, pošlete to všem.“) nebo dokonce k nějakému destruktivnímu zásahu (např. „Smažte win.exe z instalace Windows, je to virus.“).

Do této kategorie spadají také hoaxy informující např. o vážné nemoci, úmrtí nebo uvěznění nějaké známé osobnosti.

B. Zábavné hoaxy, kanadské žertíky

Smyslem těchto hoaxů je především pobavit adresáta, protože informace, které přináší, jsou jen těžko uvěřitelné. Součástí mohou být také různé obrázky, u nichž je na první pohled jasné, že se jedná o koláže.

C. Smyšlené petice a výzvy

Například: „Od 1.1. 2009 bude ICQ placené. Pokud jej chcete dále využívat zdarma, pošlete tuto zprávu dalším 15 lidem z vašeho seznamu kontaktů do jedné hodiny od obdržení této zprávy.“

D. Prošby o pomoc

Tyto hoaxy většinou působí na city. Proší o pomoc (např. darování krve, hledání ztracené osoby) nebo přímo žádají o peníze. Obvykle jsou doprovázeny velmi emotivními fotografiemi.

Některé z těchto zpráv původně opravdu rozeslali lidé ve svízelné životní situaci. Zprávy jsou ale šířeny dál, i když výzvy v nich již nejsou aktuální.

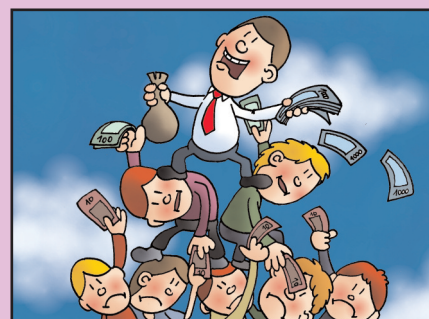
E. Řetězové dopisy štěstí

Dříve se šířily jen klasickou poštou, dnes se přesunuly na internet. Využívají uživatelskou touhu být vtipný nebo jeho pověřivost. Často nutí k dalšímu rozeslání různými výhrůžkami („Nepřešleš-li, budeš mít smůlu.“). Naopak poslušnému uživateli slibují všechno možné.

F. Nigerijské dopisy a jiné „lákavé nabídky“

Například: „Chceme převést několik milionů z revolucí zasažené rozvojové země (zpravidla peníze z diamantů nebo ze zkonfiskované královské pokladnice) a potřebujeme k tomu Váš účet. Odměna v řádu procent až desítek procent. V čem je potíže? Na výdaje spojené s převodem potřebujeme příspěvek od Vás.“ Máte před sebou vidinu snadno vydělaných desítek až stovek tisíc, tak zaplatíte. Pak se však vyskytnou komplikace, takže opět zaplatíte. Ale potíže se objeví znovu a vy platíte a platíte... Tak dlouho, dokud jste ochotni nechat se okrádat.

Na podobném principu fungují i e-maily s odkazy na e-shopy s lákavými cenami zboží např. z Asie.

G. Pyramidové hry

Princip pyramidové hry: Na špičce pyramidy je člověk, který má pod sebou lidi, a ti na něj vydělávají. Ti mají pod sebou další lidi, kteří na ně vydělávají, ti mají pod sebou zase další lidi, kteří vydělávají na ty, co jsou nad nimi atd. Je jen otázka času, kdy dojdou lidé a pyramida se zhroutí. Ale to už jsou osoby ze špičky pyramidy finančně zajištěny na celý život. Např.: „Pošli 100 korun na 5 adres, které jsou uvedeny na začátku dopisu. Přepiš dopis, na první místo napiš sebe, poslední adresu vynech. Pošli svým 5 přátelům. Brzo obdržíš obálky, ve kterých bude (pokud nikdo řetěz nepřeruší) 500+2500+12500+62500+312500 = 390 500,- Kč. Proto nepřerušuj řetěz.“

Když dopis pošlete, zapojíte do hry 3 905 lidí, a to jen na své vlákno! To, že za chvíli dostanete znovu tento dopis vy nebo někdo jiný z už dříve zapojených lidí a řetěz se začne přerušovat, je jasné. A tak důvěřivci ztratí své peníze a vrchol pyramidy se utěšeně „napakuje“.

HOAX

Příklady hoaxu

Vajíčko uvařené mobilem

„Umístí syrové vajíčko do porcelánového stojánku. Na jeho protější strany dej dva mobilní telefony. Zavolej z jednoho telefonu na druhý a zůstaň na lince. Během prvních 15 minut se nic neděje. Po 25 minutách je skořápka vajíčka horká. Po 40 minutách se bílek uvaří, je pevný. Po 65 minutách je i žloutek plně uvařen.“

Nevěřte účtenkám z Lidlu

„Nakupil som si nakup 9 výrobkov. Kupondivu, ani na jednom nebola vyznacena ina cena, aku uctovala pokladna. Celkova suma sa vsak nezodpoveda suctu jednotlivých položiek. Bola to veľka nahoda, ze som si prepocital sucet. Predpokladam, ze to nikto bezne nerobi, zvlast pri nakupoch 20-30 a viac-položkových. Prekvapujuco som zistil rozdiel 66 Sk, co je 12 % z ceny, ktoru som mal zaplatit.“

Lidl Slovenska republika, v.o.s			
VP Lidl, Puchovska 12			
Nemčova, 914 61			
Pobočka: Martin I			
Komerckano 10029/20, 036 01			
Cornelhart, 90-g	Sk		17,90 B
Marzipan, kocky			44,90 B
Banany			14,05 B
1,200 kg a 10,90 Sk/kg			
Hrozno cervane b.			34,90 B
Sklad igrit B1 (0,75l)			79,90 B
Kastilске vino			59,90 B
Seri l. (Charad 0,75l)			89,90 B
Cal Cabernet 0,75l			89,90 B
T. Al. Reserva 0,75l			119,90 B

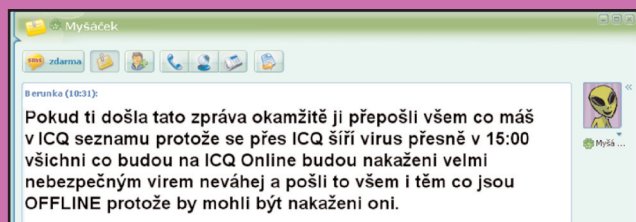
Celkom 10 Poz		627,96	
Po zlavu		627,50	

Dane		1000,00	
Spat		372,50	

Sadba	DPH	Brutto	Netto
8,15%	100,20	627,50	627,50

DPI: 645202279415009			
Ico: 95 753 763 IČ-DPH: SK2020279415			
Ocr: sio Bratislava 1, odd. Sr. v. l. 492/9			
01.05.10/02/17/05 08.10.04 12:05			

ICQ virus

Obří smrtící pavouci

„Tohle jsou pavouci, které nacházejí denně vojáci v Iráku. Běhají rychlostí 16 km/h, doskočí 92 cm. Jsou to noční pavouci, takže vycházejí ven jen v noci nebo pokud jsou ve stínu. Když vás kousnou, dostáváte dávku novocainu, takže okamžitě ztuhnete. Ani nevíte, když vás kousne ve spaní, pak se jen probudíte s chybějící částí nohy nebo ruky, protože vám ji ohlodával celou noc. Když při chůzi narazíte na něco ve stínu a slunce vám najednou ukáže, s čím jste se potkali, je lepší utíkat. Okamžitě totiž vyrazí za vašim stínem.“

Šokující nálezy koster

„Porovnáte-li jeho hlavu a vedle pracujícího človíčka, musíte opravdu užasnout, o jaké monstrum se jedná.“

Tuto zprávu vypustil do světa časopis National Geographic. Jednalo se o pouhý žert. Některé deníky ji ale považovaly za pravdivou a šířily ji dál.

Kostra obra

Netopýří chlapec

Kostra obra

Pozor na injekční jehly

Pozor na injekční jehly!

ČR (vír) - Dávejte pozor, na co si sedáte! Jde o zdraví i o život! Takové varování putuje po internetu. V textu jsou pak popsány případy, kdy se například návštěvníci kina při ušednutí píchli o nastražené injekční stříkačky. Na jehle byl papír se vzkazem: »Právě jsi byl nakažen virem HIV!« Tyto případy se údajně staly v zahraničí i v Praze! Pisatelé v e-mailu tvrdí, že testované jehly opravdu obsahovaly virus HIV nebo žloutenky.

Bill Gates se rozhodl podělit o své bohatství

„Ahoj vsichni, prosim Vas, neberte to na lehkou vahu. Bill Gates se rozhodl podelit se o sve bohatstvi. Pokud tohle budete ignorovat, pozdeji Vas to muze mrzet. Microsoft a AOL jsou ted největsi Internetove spolecnosti a aby se ujistili, ze Internet Explorer zustava nejrozsirenejsim programem, rozebehli e-mailovy beta test. Jestli preposlete tento mail svym pratelum, Microsoft to zjistí (pokud jste uzivatele Microsoft Windows) do dvou tydnu. Za kazdeho cloveka, kteremu tento mail preposlete, Vam Microsoft zaplati \$ 245, za kazdeho cloveka, kteremu to poslete a on take, Vam Microsoft zaplati dalsich \$ 243, a za kazdeho tretiho cloveka, který tuto zpravu obdrzi, Vam zaplati \$ 241. Do dvou tydnu se Vas Microsoft bude kontaktovat, aby obdrzel Vasi adresu a pak Vam posle sek. S pozdravem Chinu!

Myslel jsem si, ze je to blbost, ale po dvou tydnech, co jsem tento mail obdrzel a preposlal dale, me Microsoft kontaktoval kvuli adrese a behem par dnu mi prisel sek na \$ 24 800. Musite odpovedet drive, nez tato akce skonci. Jestli si tohle muze nekdo dovolit, pak je to Bill Gates. Pro nej jsou to vydaje na marketing. Prosim preposlete to co nejvice lidem. Dostanete minimalne US\$ 10 000.“

Jak se chránit?

- Nikdy nevěřte všem informacím, které vám z neznámého zdroje přijdou na e-mail.
- Nikdy nesdělujte své osobní informace (PIN, rodné číslo apod.).
- Nikdy nedůvěřujte zprávám, které vám posílá e-mailem vaše bankovní instituce (bankovní instituce s klienty v případě důležitého sdělení tímto způsobem zpravidla nekomunikují).
- Všechny informace si vždy ověřujte.

